

การลงทุนทางการศึกษาและความแตกต่างของรายได้ :
กรณีศึกษาแรงงานนอกภาคเกษตรกรรม

นายพรชัย ทังวงศ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาเศรษฐศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2533

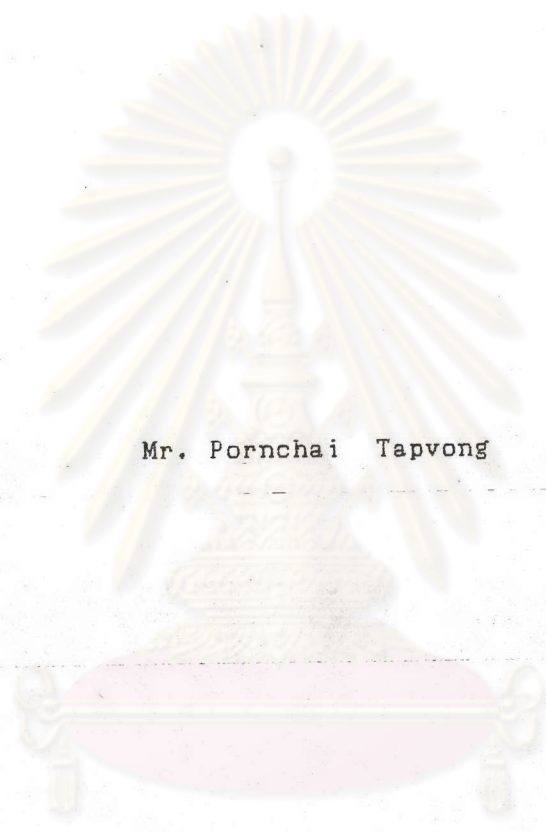
ISBN 974-578-108-8

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

017016

I10310964

The Investment in Education and Earning Difference :
A Case Study of Non - Agricultural Sectors.

Mr. Pornchai Tapvong

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Economics

Department of Economics
Graduate School
Chulalongkorn University

1990

ISBN 974-578-108-8

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การลงทุนทางการศึกษาและความแตกต่างของรายได้ :
กรณีศึกษาแรงงานนอกภาคเกษตรกรรม

โดย

นายพรชัย ทังวงศ์

ภาควิชา

เศรษฐศาสตร์

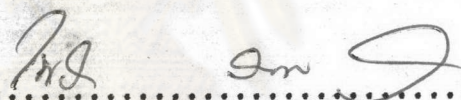
อาจารย์ที่ปรึกษา

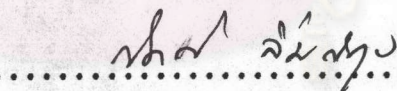
อาจารย์ ดร. กิตติ ลิ้มสกุล

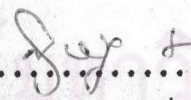
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

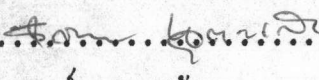

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรากัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ วงศ์วิภาณนท์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(อาจารย์ ดร. กิตติ ลิ้มสกุล)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุมาลี ปิตยานนท์)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร. สุกัญญา หุตะเศรณี)

พรชัย ทัพพงษ์ : การลงทุนทางการศึกษาและความแตกต่างของรายได้ : กรณีศึกษาแรงงาน
นอภาคเกษตรกรรม (THE INVESTMENT IN EDUCATION AND EARNING DIFFER-
ENCE : A CASE STUDY OF NON-AGRICULTURAL SECTORS) อ.ที่ปรึกษา :
ดร.กิตติ ลิ้มสกุล, 1๑1 หน้า. ISBN 974-578-108-8

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ของการศึกษาเพื่อทดสอบสมมติฐานว่า แรงงานนอภาคเกษตรกรรม
มีความแตกต่างกัน ในระดับความสามารถ(Ability) และการเกิดปัญหาความคาดเคลื่อน โดยประยุกต์
วิธีการวิเคราะห์จาก "Sample Selection Model" จากข้อมูลการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคม
ปี พ.ศ. 2531

ผลการศึกษารูปได้ดังนี้

ประการแรก : ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการลงทุนทางการศึกษา ปรากฏว่าลักษณะ
ของครัวเรือน ที่บิดามารดามีรายได้ และระดับการศึกษาสูง จะมีต่อการตัดสินใจที่จะให้บุตรได้รับการ
ศึกษาสูงขึ้น และสถานภาพการทำงานของบิดาหรือมารดาที่อยู่ในภาครัฐบาล มีแนวโน้มที่จะให้บุตรได้
ศึกษาต่อมีมากขึ้น นอกจากนี้เขตที่อยู่อาศัย เขตเมืองและ เขตชนบท ก็ปรากฏว่าผู้ที่อยู่ในเขตเมือง มีแนว
โน้มที่จะลงทุนศึกษาต่อสูงกว่า สำหรับตัวแปรอื่น ๆ ไม่สามารถที่จะสรุปผลการศึกษาได้ชัดเจน แต่อย่างไร
ก็ตามความสัมพันธ์ของตัวแปร มีความสอดคล้องตามทฤษฎีทุนมนุษย์

ประการที่สอง : ผลการศึกษาการประมาณการสมการค่าจ้าง โดยนำผลจากประการแรกมา
ปรับค่าด้วย สรุปได้ว่าการเปลี่ยนแปลงของค่าจ้างของแรงงาน เป็นผลที่สอดคล้องกับทฤษฎีทุนมนุษย์ กล่าว
คือตัวแปรอายุ อายุกำลังสอง เพศ (ชาย) เขตภูมิภาค และสถานภาพการทำงาน เป็นปัจจัยที่กำหนดการ
เปลี่ยนแปลงของค่าจ้างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลการศึกษาที่สำคัญอีกประการหนึ่งได้แก่ค่าทดสอบสมมติ-
ฐานที่นี้แสดงความแตกต่างในระดับความสามารถ และความแตกต่างของกำลังแรงงาน (Heterogeneity
of labor force) ได้แก่ค่า "Selectivity Bias Ratio" หรือ "Lambda" มีความสัมพันธ์
เชิงบวก ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ในกรณีของแรงงานที่สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาตอนปลาย
สำหรับกรณีแรงงานที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ไม่สามารถที่จะสรุปได้อย่างชัดเจน แต่ทิศ
ทางของความสัมพันธ์แสดงถึงความแตกต่างของแรงงาน

ข้อ เสนอแนะเชิงนโยบาย จากผลการศึกษาที่ได้แสดงให้เห็นได้ว่า แรงงานที่มีการลงทุนทาง
การศึกษาที่ต่างกัน จะมีความแตกต่างทั้งในระดับความสามารถและการแสวงหารายได้ ดังนั้นจึงควรที่จะมี
การกระจายความ เสมอภาคทางการศึกษาให้มากขึ้น เพื่อลดช่องว่างระหว่างความแตกต่างให้แคบลง และ
ควรที่จะพัฒนาแนวทางการศึกษาที่ช่วยเพิ่มทักษะ ความชำนาญ เพื่อให้ประสิทธิภาพของแรงงานสูงขึ้น อัน
ช่วยให้ความแตกต่างในด้านต่าง ๆ ลดน้อยลง

ภาควิชา เศรษฐศาสตร์
สาขาวิชา
ปีการศึกษา 2533

ลายมือชื่อนิติ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ลิ้มสกุล

PORNCHAI TAPVONG : THE INVESTMENT IN EDUCATION AND EARNING DIFFERENCE : A CASE STUDY OF NON AGRICULTURAL SECTORS. THESIS ADVISOR : DR. KITTI LIMSKUL Ph.D. 101 pp.

The objective of this study is to test hypothesis that the difference in non-agricultural sectors are attributed by difference in education investment. The study applied a " Sample Selection Model " and data of Socioeconomic Survey 1988.

Empirical finding of study can be summaried as follows :

First : It is found that household characteristics, income and education level of parents have significant effect on investment in educational of a person. In addition, work status of parents, especially, those who are in government sector also has effect on investment in education. The difference in location of residence, that is, urban households invest more on education for their children than rural household. In general, as far as sign of coefficients are concerned, the result is consistent with human capital theory.

Second : An estimation of wage function, given results from above. The result shows that factors affecting changes in wage rate correspond with the human capital theory. That is to say age, sex (male) and region (Bangkok and non-bangkok) of employers has statistically significant in the determination of wage difference. Another important result is that "Selectivity Bias Ratio" which reflects difference in ability and heterogeneity of labor force has positive sign with .05 percent significant level in case of those who are graduated from upper primary education. For those who are graduated from lower secondary education " Selectivity Bias Ratio " does not produce a definite answer according to its statistical insignificance.

Policy implications derived from this study is as follows. Equal opportunity of education needs to be promoted in order that wage differential will be lessen. In addition, more attention should be focused on skill development and training such that wage gap as a representative of difference in productivity will be more or less close to one another. This is to achieve a more efficient and less segmented labor market.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา เศรษฐศาสตร์
สาขาวิชา
ปีการศึกษา ๒๕๓๓

ลายมือชื่อนิติ น.ช. พิพนธ์
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา น.ส. คิมสิริ

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี เนื่องด้วยความกรุณาของท่านอาจารย์ ดร. กิตติ ลีมงคล อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร. สุกัญญา หุตะเศรณี และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผศ. ดร. ไพโรจน์ วงศ์วิภาณนท์ และผศ. ดร. สุมาลี ปิตยานนท์ ที่ได้ให้แนวทางการศึกษา ข้อเสนอแนะ และความเมตตากรุณาฉัน "ครู" และ "ศิษย์" อย่างดียิ่ง ผู้เขียนขอกราบพระคุณด้วยความเคารพ มา ณ ที่นี้

นอกเหนือจากความกรุณาของท่านอาจารย์ข้างต้น ผู้เขียนขอขอบคุณมิตรสหายที่มีส่วนช่วยเหลือในการศึกษานี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งขอขอบคุณ คุณกอบชัย นิมกุล ที่ได้ให้ความกรุณาช่วยเหลือมาโดยตลอด และคุณตุลิตา บุตรทวี ที่ได้ให้กำลังใจในการศึกษาเป็นอย่างดี

ท้ายสุดนี้ ขอกราบพระคุณบิดา มารดา ที่ได้ให้ความรักและให้การศึกษาแก่บุตร ด้วยความเมตตาที่มีอาจจะแสวงหาได้อีก

นายพรชัย ทังวงศ์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

ง

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญแผนภูมิ	ช
บทที่	
1 บทนำ	1-18
ความสำคัญของปัญหา	1-15
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	15
ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา	16
ขอบเขตของการศึกษา	17
ผลประโยชน์ของการศึกษา	17-18
2 ทฤษฎีเกี่ยวกับการลงทุนทางการศึกษาและวิธีการศึกษา	
การวัดอัตราผลตอบแทน	19-31
ทฤษฎีเกี่ยวกับการลงทุนทางการศึกษา	19-21
วิธีการศึกษาการวัดผลตอบแทนจากการลงทุนทางการศึกษา	21-31
3 งานศึกษาที่เกี่ยวข้อง (Review of Litersture) ...	32-49
4 แบบจำลองที่ใช้ในการศึกษาและการวิเคราะห์ผลการศึกษา	
แบบจำลองที่ใช้ในการศึกษา	50-65
5 ผลการศึกษา	66-83
6 บทสรุปและข้อเสนอแนะ	84-93
สรุปผลการศึกษา	84-91
ข้อเสนอแนะ	91-93

บรรณานุกรม	94-97
ภาคผนวก	98-100
ประวัติผู้เขียน	101

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 1	แสดงอัตราการเข้ารับการศึกษ	จำแนกตามระดับการศึกษา		
	ปี 2525-2528	4	
ตารางที่ 2	แสดงร้อยละของผู้มีงานทำของภาคการผลิตต่าง ๆ	จำแนกตามรายได้ โดยเฉลี่ย ปี 2529-2530	12	
ตารางที่ 3	แสดงสัดส่วนของกำลังแรงงานที่มีงานทำ	จำแนกตามสาขา		
	เศรษฐกิจ ปี 2525-2529	13	
ตารางที่ 4	แสดงสัดส่วนของกำลังแรงงาน	จำแนกตามระดับการศึกษา		
	ปี 2525-2529	14	
ตารางที่ 5	แสดงการกระจายเพศตามระดับอายุของกลุ่มตัวอย่าง	จำแนกตามระดับการศึกษา	58	
ตารางที่ 6	แสดงการกระจายระดับอายุของกลุ่มตัวอย่าง	จำแนกตามระดับการศึกษา	59	
ตารางที่ 7	แสดงสถานภาพสมรสของกลุ่มตัวอย่าง	จำแนกตามระดับ		
	การศึกษา	60	
ตารางที่ 8	แสดงระดับการศึกษาของบิดามารดาของกลุ่มตัวอย่าง	จำแนกตามระดับการศึกษา	61	
ตารางที่ 9	แสดงระดับรายได้ของบิดามารดาของกลุ่มตัวอย่าง	จำแนกตามระดับการศึกษา	62	
ตารางที่ 10	แสดงสถานภาพการทำงานในภาคอุตสาหกรรมของหัวหน้าครัวเรือน	ของกลุ่มตัวอย่าง	จำแนกตามระดับการศึกษา	63
ตารางที่ 11	แสดงสถานภาพการทำงานของกลุ่มตัวอย่าง	จำแนกตาม		
	ระดับการศึกษา	64	
ตารางที่ 12	แสดงระดับรายได้ของกลุ่มตัวอย่าง	จำแนกตามระดับ		
	การศึกษา	65	
ตารางที่ 13	แสดงผลการศึกษา จากแบบจำลองสมการรายได้ลดรูป	ตัดสินใจลงทุนศึกษา : กรณีแรงงานที่สำเร็จการศึกษาระดับ		
	ประถมศึกษาตอนต้น และประถมศึกษาตอนปลาย	69-70	
ตารางที่ 14	แสดงผลการศึกษา สมการค่าจ้างของแรงงานที่สำเร็จ	การศึกษาระดับประถมศึกษาตอนปลาย	74-75

ตารางที่ 15	แสดงผลการศึกษา จากแบบจำลองสมการรายได้ลดรูป ตัดสินใจลงทุนศึกษา : กรณีแรงงานที่สำเร็จการศึกษาระดับ ประถมศึกษาตอนปลาย และมีมัธยมศึกษาตอนต้น	78-79
ตารางที่ 16	แสดงผลการศึกษา สมการค่าจ้างของแรงงานที่สำเร็จ การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	81-82
ตารางที่ 17	แสดงผลการศึกษาลาเหตุการไม่ส่งบุตรหลานเข้าเรียนต่อ มัธยมศึกษา กรณีเปรียบเทียบจังหวัดจันทบุรีและนครสวรรค์	89
ตารางที่ 18	แสดงอัตราค่าจ้างเฉลี่ยของลูกจ้างเอกชน ปี 2529-2530 จำแนกตามภูมิภาคต่าง ๆ	90

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญแผนภูมิ

หน้า

แผนภูมิที่ 1.1	แสดงทางเลือกของผู้ที่สำเร็จการศึกษา ระดับประถมศึกษาตอนต้น	3
แผนภูมิที่ 1.2	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ ระดับการศึกษา และอายุ ..	7
แผนภูมิที่ 2.1	แสดงคุณภาพของการลงทุนในทุนมนุษย์ และผลจากความแตกต่างในเงื่อนไขของเส้นอุปทานเงินทุน	22
แผนภูมิที่ 2.2	แสดงความแตกต่างของผลตอบแทนที่ได้รับจากการลงทุนทาง การศึกษาที่ต่างกัน	24
แผนภูมิที่ 2.3	แสดงการเกิดปัญหา Selectivity Bias	28
แผนภูมิที่ 3	แสดงการเกิดปัญหา Selectivity Bias และ OLS	98

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย